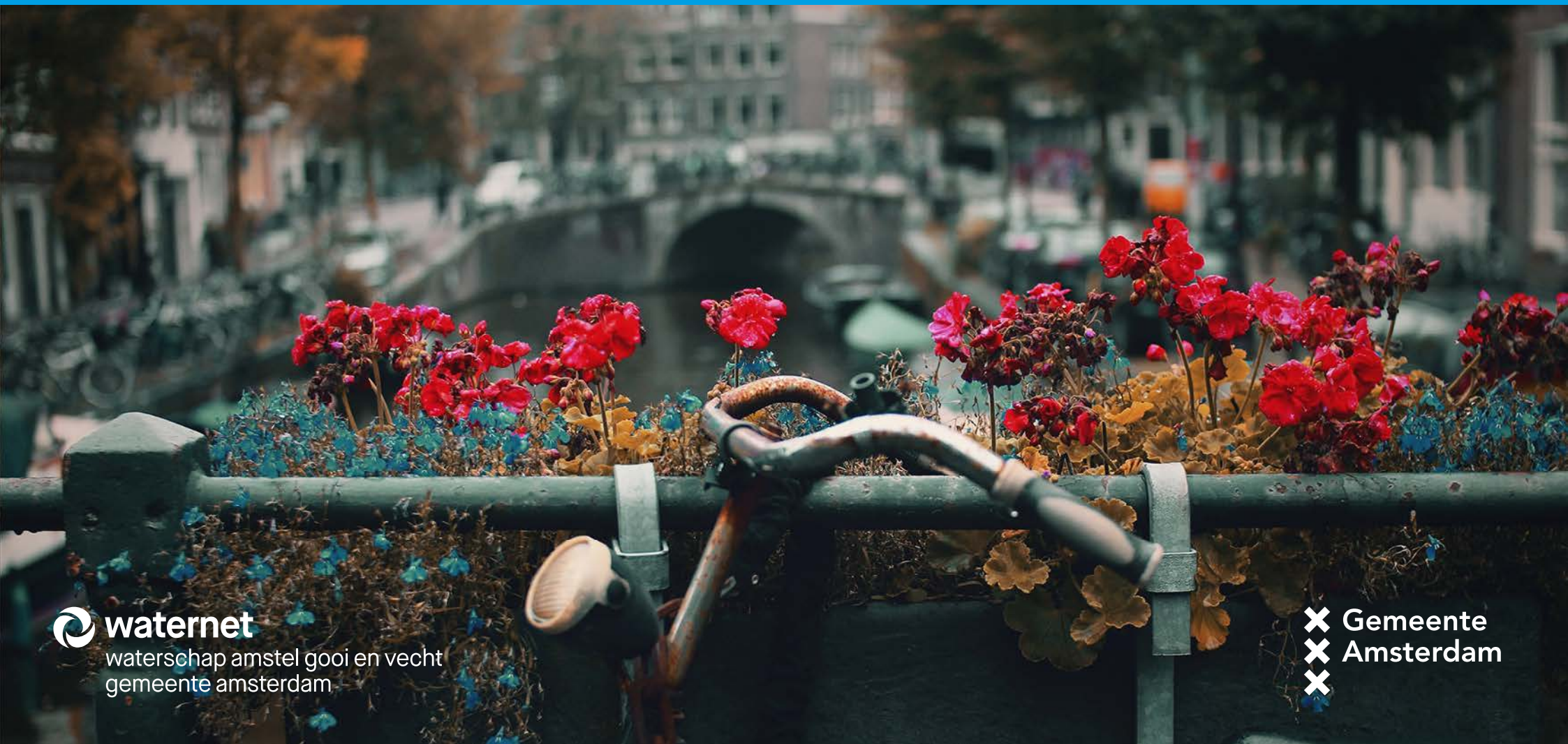

Grachtenmonitor 2017

Inhoud

Inhoud	2
Samenvatting	3
Kijk op de gracht	5
1 Ordening passagiers- en recreatievaart	7
1.1 Vergunningverlening passagiersvervoer	7
1.2 Ligplaatsen en opstapplaatsen passagiersvaart	9
1.3 Binnenhavengeld pleziervaart	11
2 Ordening verkeersbewegingen	13
2.1 Vaarbewegingen op de grachten	13
2.2 Verkeersmaatregelen	14
3 Toezicht en handhaving	16
3.1 Wettelijke kader	16
3.2 Beleid en handhavingsinstrumenten	17
3.3 Handhavingsresultaten	20
3.3.1 Illegaal passagiersvervoer	21
3.3.2 Handhaving op overlast van snelheid en geluid	22
3.3.3 Binnenhavengeld en correct gebruik vignet	25
3.3.4 Preventie	26
Bijlage 1. Vergunningengebied 1: Amsterdam inclusief de centrum-zone	28
Bijlage 2. Vaarregels in Amsterdam	28

Samenvatting

Ordering passagiers- en recreatievloot

- Op 1 februari is het volumebeleid afgeschaft voor gesloten vaartuigen tot 14 meter lengte, open bemande vaartuigen (sloepen), onbemande verhuurvaartuigen en waterfietsen. In 2017 zijn 56 vergunningen afgegeven in deze segmenten.
- Aanvankelijk zouden de vergunningen voor het segment 'bemand groot' (gesloten rondvaartboten langer dan 14 meter) in de loop van 2017 herverdeeld worden voor de periode 2020 - 2030. Op 7 juni is met een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State duidelijk geworden dat het op de segmentenindeling gebaseerde volumebeleid juridisch gezien geen standhoudt.
- In de tweede helft van 2017 is als gevolg van de genoemde uitspraak van de Raad van State besloten tot het instellen van een moratorium: het stoppen van afgifte van vergunningen voor alle passagiersvaartuigen totdat nieuw beleid is vastgesteld.
- Voor reders die onevenredig getroffen zijn door het moratorium is een tijdelijke gedoogverklaring afgegeven. Deze vaartuigen mogen, ondanks het ontbreken van een vergunning, gebruikt worden voor passagiersvervoer. Er zijn 40 tijdelijke gedoogverklaringen afgegeven.
- Het welstandsbeleid voor passagiersvaartuigen is sinds februari 2017 van kracht.
- In juni 2017 is een nieuwe (duurzame) jachthaven geopend met 55 ligplaatsen voor passagiersvaartuigen.
- In 2017 is de mogelijkheid om de binnenhavengelden (BHG) pleziervaart gespreid te betalen ingevoerd. Tot nu toe wordt hier door circa 200 mensen gebruik van gemaakt.
- Het aantal BHG-vignetten pleziervaart is met 12,3% gedaald naar 7.276 vignetten.
- De betalingsgraad voor afdracht van het binnenhavengeld is 97% in 2017.
- Het aandeel van vaartuigen met milieuvignetten is procentueel gestegen van 16,3% in 2016 naar 18,0% in 2017.
- Op 1 januari 2017 is het verbod op vervuilende tweetaktbuitenboordmotoren voor pleziervaartuigen van kracht geworden.

Ordering verkeersbewegingen

- In 2017 is gestart met 2 pilots voor verkeersmaatregelen ter bevordering en behoud van de vlotte en veilige doorvaart. Het betreft hier 2 trajecten gericht op de aanpak van een aantal bekende knelpunten: de gehele 3,2 km lange Prinsengracht, inclusief Korte Prinsengracht en Eenhoornsluis (eenrichtingsverkeer) en de Grimburgwal (invaartverbod vanaf Oudezijds Voorburgwal). De pilots zijn in 2017 geëvalueerd met de stakeholders en worden verlengd.
- In 2017 is gestart met een tweejarig onderzoek naar geluidsoverlast op het water op de Oudezijds Voorburgwal. De tussenresultaten geven aan dat er nog extra inspanningen nodig zijn om overlast met voldoende zekerheid te kunnen koppelen aan een specifieke groep vaartuigen.

Toezicht en handhaving

- Het aantal overlastmeldingen over geluid en gezonken vaartuigen is gestegen. De meldingen over geluidsoverlast tonen een stijgende lijn; van 759 in 2016 naar 975 meldingen in 2017. Ook zijn de meldingen over gezonken vaartuigen gestegen van 200 in 2016 naar 289 in 2017.
- Op 1 januari 2017 werd de vaarsnelheid op een groot deel van het binnenwater verlaagd van 7,5 naar 6 km/u. Een daling is te zien bij de meldingen over snelheidsoverlast: 305 in 2016 versus 275 meldingen in 2017.
- Gedurende de zomermaanden zijn 6 tijdelijke toezichthouders voor extra handhavingscapaciteit ingezet tot 01:00 uur. In dezelfde periode is het aantal meldingen geluidsoverlast gedaald.
- Met ingang van 1 januari 2017 is de regeling Bestuurlijke Boete Overlast Openbare ruimte geïntroduceerd. Als gevolg hiervan wordt een bepaalde categorie overtredingen uit de VOB met een bestuurlijke boete afgehandeld.
- In samenwerking met handhaving van stadsdeel Centrum zijn 10 gezamenlijke acties op overlast uitgevoerd. Tevens zijn er gezamenlijke acties gehouden met RVE Handhaving & Toezicht, Politie, Inspectie Leefomgeving en Transport, gemeentebelastingen, stadsdeel Oost en GGD.
- Het handhaven op illegaal passagiersvervoer is uitgebreid door samenwerking met de politie.
- Bij het speuren op internet zijn in 2017 minder aanbieders van illegaal passagiersvervoer aangetroffen.
- Ter verbetering van de luchtkwaliteit is op 1 januari het verbod op tweetakt-buitenboordmotoren voor pleziervaartuigen van kracht geworden. Tijdens 32 controles is 2 maal een bestuurlijke boete opgelegd.
- In 2017 is € 50.000 ingezet voor de gerichte aanpak van het toenemend aantal onofficiële zwemlocaties en de veiligheid. Er zijn 25 hotspots benoemd waarbij de veiligheid in het geding is en daar zijn 'verboden te zwemmen'-borden geplaatst. Ook is er handhavend opgetreden en is voorlichting gegeven.
- In 2017 is voor het vaarseizoen een nieuwe versie van de bestaande app Vaarwater gelanceerd. In de vernieuwde app zijn toeristisch interessante plaatsen met context, afmeermogelijkheden, werkelijke vaarsnelheid en eenrichtingsverkeer opgenomen en de app toont ook informatie over de gebieden buiten Amsterdam.

Kijk op de gracht

Het college streeft naar een evenwichtiger gebruik van het binnenwater, met schonere vaartuigen, een betere spreiding van het vaarverkeer, met slimme verkeerregelingen en dienstverlening waarmee alle soorten vaarweggebruikers ook op de drukste momenten vlot en veilig kunnen varen, zonder overlast voor derden. Het college beoogt hiermee een betere benutting, een eerlijkere beprijzing en duurzamer gebruik van het water.

In de nota 'Varen in Amsterdam' (2013), waarin dit beleid is gepresenteerd, geeft het college aan dat het jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van dit beleid zal rapporteren. Op 7 juni 2017 is met een uitspraak van de Raad van State duidelijk geworden dat de gehanteerde segmentindeling voor wat betreft de 14 meter grens in combinatie met het al dan niet te hanteren volumebeleid juridisch gezien geen standhoudt. Hierdoor moet het huidige beleid herzien worden. Het programma Varen – Passagiersvaart van de gemeente Amsterdam is hiermee in 2017 gestart.

Ook dit jaar is besloten om de Grachtenmonitor uit te brengen omdat de monitor de stand van zaken op de grachten laat zien. De jaarlijkse Grachtenmonitor, waarvan dit de vierde jaargang is, geeft een feitelijk overzicht van de beleidsresultaten ten aanzien van vergunningen, drukte op de grachten en handhaving van het grachtenbeleid. De Grachtenmonitor geeft geen beleidsaanbevelingen.

De Grachtenmonitor 2017 bestaat uit 3 hoofdstukken waarbij in elk hoofdstuk het beleid, de maatregelen en de resultaten daarvan worden weergegeven.

Hoofdstuk 1, Ordening Passagiers- en recreatievaart, geeft een overzicht van het aantal vergunningen voor vaartuigen en ligplaatsen. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de ontvangen binnenhavengelden en de resultaten van maatregelen om de vergroening te stimuleren.

Hoofdstuk 2, Ordening verkeersbewegingen, gaat in op de drukte op de Amsterdamse grachten. Op basis van meetgegevens op bekende drukke plaatsen wordt inzicht

gegeven in de feitelijke drukte per periode en tijdstip. Tevens wordt ingegaan op de diverse verkeersmaatregelen.

Hoofdstuk 3, Toezicht en handhaving, gaat tot slot in op de resultaten van toezicht en handhaving. Dit betreft onder meer de aanpak van illegale passagiersvaart, de overlast van snelheid en geluid en de handhaving op de afdracht van binnenhavengeld. Tevens wordt een overzicht gegeven van de genomen preventieve handhavingsmaatregelen.

Feitelijke resultaten

De Grachtenmonitor geeft de feitelijke resultaten tot en met december 2017. De opgenomen cijfers betreffen uitsluitend de cijfers zoals deze bij Waternet bekend zijn. Waternet heeft naast haar gemeentebrede opdracht twee separate contracten afgesloten met de stadsdelen Centrum en West. De cijfers vertegenwoordigen alleen de behaalde resultaten op de gemeentebrede opdracht en die van de separate contracten. De resultaten in stadsdelen waar Waternet geen contract mee heeft, komen dan ook niet terug in deze rapportage. In stadsdeel Centrum vindt overigens ook het overgrote deel van het verkeer op de grachten plaats. Voor ligplaatsen is een stadsbrede inventarisatie gemaakt die in hoofdstuk 1.2 is opgenomen.

1 Ordening passagiers- en recreatievaart

1.1 Vergunningverlening passagiersvervoer

Vrijgeven uitgifte onder de 14 meter

De uitgifte van exploitatievergunningen voor passagiersvaartuigen kleiner dan of gelijk aan 14 meter (de 'kleine boten') is per 1 februari 2017 vrijgegeven. Het voornemen uit de nota Varen (2013) om dit in 2020 te laten gebeuren, is in 2017 versneld ingevoerd vanwege de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en van de Raad van State. Beide gerechtelijke instanties hebben geoordeeld dat het Amsterdamse vergunningstelsel voor de vergunde passagiersvaart, met een volumeplafond voor vergunningen voor onbepaalde tijd, in strijd is met de Europese Dienstenrichtlijn.

Welstandscriteria voor passagiersvaart

In februari 2017 is de beleidsnota 'Welstandscriteria Passagiersvaart Amsterdam' vastgesteld. De vergunningaanvragen die na 1 februari 2017 ingediend worden voor alle nieuwe of te verbouwen vaartuigen, zijn op grond van deze criteria beoordeeld op welstand.

De welstandstoets wordt door de commissie Uiterlijke Kenmerken Passagiersvaart uitgevoerd. Deze commissie is door het college van B&W ingesteld. De commissie heeft in 2017 31 aanvragen positief beoordeeld waarbij 1 exploitatievergunning is afgegeven. Er is 1 aanvraag geweigerd op basis van welstand.

Gewogen Toetreding

In 2016 is een start gemaakt met de uitgifteronde 'Gewogen Toetreding' voor het herverdelen van de vergunningen voor vaartuigen groter dan 14 meter (segment 'bemand groot') in vergunningengebied 1.

Op 7 juni 2017 heeft de Raad van State de door 13 reders ingestelde hoger beroepen - tegen de ambtshalve intrekking en verlening van exploitatievergunningen voor de bemande grote vaartuigen eind 2013/begin 2014 - gegrond verklaard. De Raad van State heeft zowel de verlening van de nieuwe vergunningen (ambtshalve omzetting van onbepaalde naar bepaalde tijd) herroepen als ook de intrekking van de oude vergunningen. Hiermee herleven voor deze 13 reders de oude vergunning voor onbepaalde tijd weer. De uitspraak raakt één van de pijlers uit de uitvoering van de nota Varen. De Gewogen Toetreding is met de uitspraak van tafel.

Moratorium

De gemeente heeft naar aanleiding van de uitspraak van 7 juni 2017¹ besloten om het huidige beleid te herzien. Gelet daarop heeft het college ingestemd met een voorstel voor een moratorium voor alle lopende en toekomstige aanvragen. Het moratorium houdt in dat nieuwe exploitatievergunningen noch worden geweigerd, noch worden verleend. Ook vervangings- en verbouwingsvergunningen vallen onder het moratorium. Het moratorium voorkomt dat er tijdens de herziening van het beleid beleidskeuzemogelijkheden worden beperkt. Het moratorium is op 13 juni 2017 in werking getreden.

Gedoogverklaringen

Het college heeft besloten om voor reders die onevenredig worden getroffen door het moratorium gedoogverklaringen te verlenen. Dit geldt in ieder geval voor degenen die een aanvraag hebben ingediend in de periode tussen 1 februari 2017 en 13 juni 2017, waarover de commissie Uiterlijke Kenmerken Passagiersvaart een positief oordeel heeft gegeven. Daarnaast hebben zij een aanvraag ingediend voor een vaartuig dat binnen 6 weken na de datum

van afgifte van de gedoogverklaring vaarklaar is. Met de gedoogverklaringen is voor deze categorie voor het vaarseizoen 2017 een tijdelijke oplossing geboden tot 1 januari 2018. Er zijn 40 gedoogverklaringen afgegeven. Begin 2018 wordt voor de meeste vaartuigen die een gedoogverklaring hebben een besluit genomen op de vergunningaanvraag, zodat de gedoogverklaring kan komen te vervallen.

Aantal uitgegeven vergunningen

In onderstaande tabellen staan de aantallen uitgegeven vergunningen voor 2016 en 2017 per segment en per vergunningengebied. De vergunningengebieden zijn:

- Gebied 1: Amsterdam inclusief de centrum-zone (al het binnenwater van Amsterdam; voor het havenwater gelden andere regels. Zie bijlage 1)
- Gebied 2: Amsterdam exclusief de centrum-zone. De buitengrens is de gemeentegrens.

¹ Ook de vergunningen voor bemand groot vaartuigen van langer dan 14 meter in vergunningengebied 2 (buiten het centrum) zijn vrijgegeven. Dit betreft een zeer kleine groep vaartuigen, waarvoor vooralsnog geen nieuwe vergunningen zijn aangevraagd.

Tabel 1 Aantal uitgegeven exploitatievergunningen voor vergunningengebied 1

Segment	Totaal aantal vergunningen in 2016	Totaal aantal vergunningen in 2017	Totaal aantal vaartuigen die rondvaren in 2017	Niet in gebruik genomen vergunningen in 2017*
Bemand groot	147**	148**	144	4
Bemand gesloten	60	85	61	24
Bemand open	75	103	80	23
Onbemand	16	19	132***	5
Waterfietsen	3	1	100****	0
Totaal	301	356	517	56

*) Vergunningen moeten binnen 12 maanden in gebruik worden genomen, anders kunnen ze worden ingetrokken.

***) In totaal zijn er 11 historische salonboten die een vergunning voor onbepaalde tijd behouden. Het schip van de Zonnebloem is vrijgesteld van de vergunningsplicht maar is wel meegenomen in deze tabel. Verder zijn er 136 vaartuigen vergund in de categorie bemand groot. In 2016 was 1 afgegeven vergunning niet meegerekend. Deze vergunning is nu wel toegevoegd.

****) In het segment onbemand zijn 132 vaartuigen (dit zijn 14 vergunningen) in de vaart.

*****) In 2013 is 1 vergunning verleend voor 100 waterfietsen.

Tabel 2 Aantal uitgegeven exploitatievergunningen voor vergunningengebied 2

Segment	Totaal aantal vergunningen in 2016	Totaal aantal vergunningen in 2017	Totaal aantal vaartuigen die rondvaren in 2017	Niet in gebruik genomen vergunningen in 2017*
Bemand groot	8	7	0	7
Bemand gesloten	16	16	1	15
Bemand open	22	28	5	23
Onbemand	8	8	10**	7
Waterfietsen	2	0	0	0
Totaal	56	59	16	52

*) Vergunningen moeten binnen 12 maanden in gebruik worden genomen, anders kunnen ze worden ingetrokken.

***) Het betreft hier 1 vergunning voor 10 vaartuigen.

1.2 Ligplaatsen en opstapplaatsen passagiersvaart

Op 1 februari 2017 is de koppeling losgelaten tussen een exploitatievergunning en het hebben van een ligplaats. Dit betekent dat het vooraf hebben van een ligplaats geen vereiste meer is voor het verkrijgen van een exploitatievergunning. Het uitgangspunt blijft dat vergunninghouders voor de passagiersvaart zelf verantwoordelijk zijn voor het vinden van een ligplaats. Voor het liggen in openbaar water blijft een ligplaatsvergunning een vereiste. Deze vergunningen worden uitgegeven door de stadsdelen (waarbij Waternet dat doet voor stadsdeel Centrum). De Verordening op het binnenwater 2010 (VOB) is eind 2017 aangepast; voor het afmeren in een door het college aangewezen jachthaven is geen ligplaatsvergunning meer nodig.

Een passagiersvaartuig heeft de volgende mogelijkheden.

- Een ligplaats op het land
- Een ligplaats buiten Amsterdam
- Een ligplaats in het (openbare) binnenwater van Amsterdam
- Een ligplaats in een jachthaven (mits toegestaan in het bestemmingsplan)

Ligplaatsen in openbaar water

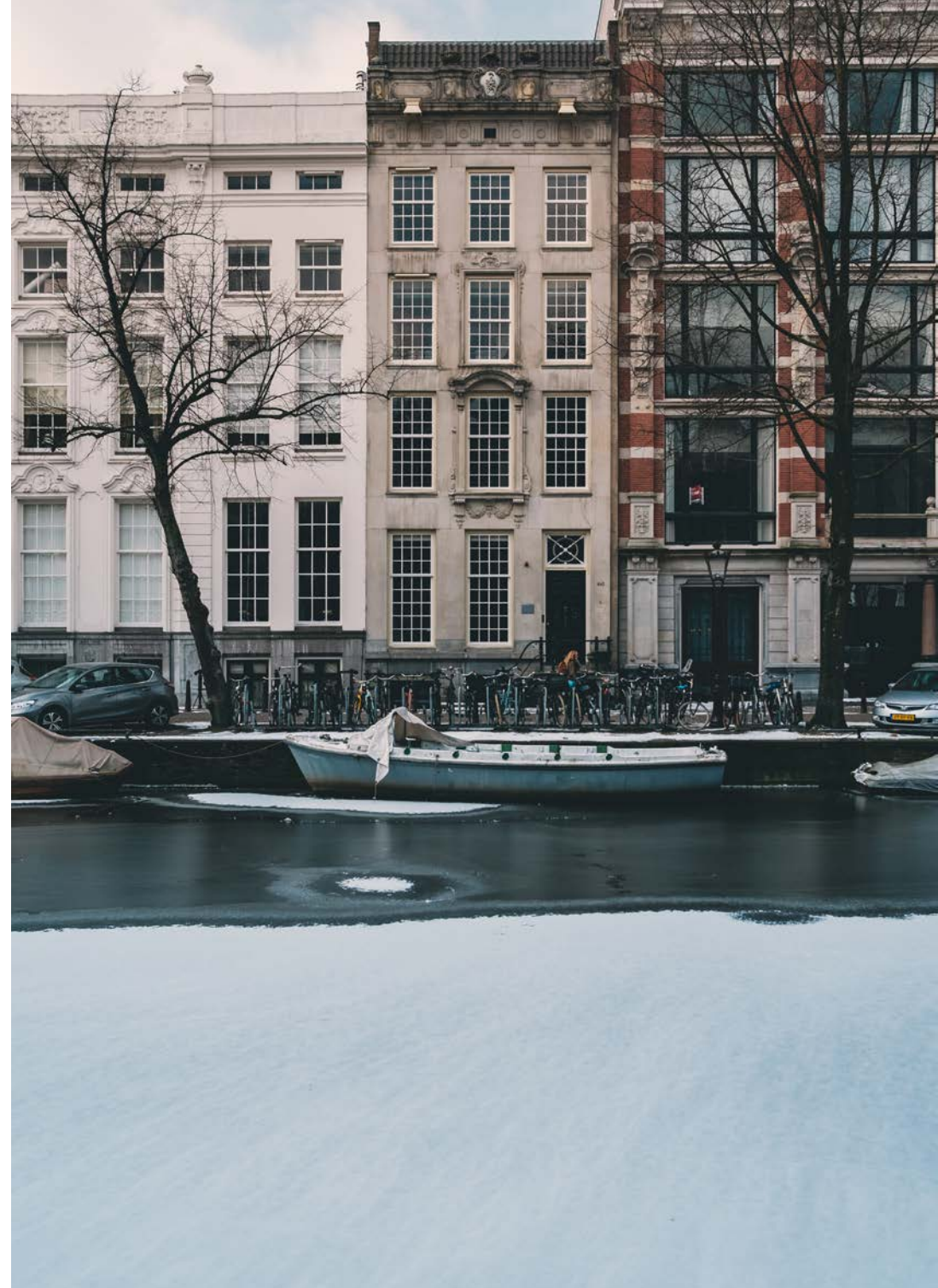
Elk stadsdeel heeft een eigen beleid ten aanzien van de uitgifte van ligplaatsen. Stadsdeel Centrum staat geen uitbreiding van het aantal ligplaatsen toe, overeenkomstig het collegebesluit uit 1996. De stadsdelen Oost, West en Zuid geven, vanuit verschillende overwegingen, aan terughoudend te zijn in het verstrekken van ligplaatsen.

Tabel 3 Aantal passagiersvaartuigen met een ligplaats in openbaar binnenwater van Amsterdam

Ligplaatsen in openbaar water	Bemane vaartuigen	Onbemane vaartuigen
Ligplaats met ligplaatsvergunning	167	80
Ligplaats buiten de stad (met exploitatievergunning)	14	-

*) In de grachtenmonitor van 2016 zijn in de getallen de vaartuigen met een ligplaatsvergunning in een jachthaven meegenomen. Door het loslaten van deze koppeling is bovenstaande tabel aangepast met alleen vaartuigen in openbaar water.

***) In 2017 hebben passagiersvaartuigen met een exploitatievergunning een ligplaats in de stad zonder ligplaatsvergunning. Dit betreft 33 bemane en 34 onbemane vaartuigen.

Jachthavens

In jachthavens zijn of worden meerdere (mogelijke) ligplaatsen gecreëerd.

- In juni 2016 heeft de gemeenteraad het (eerste) 'paraplubestemmingplan ligplaatsen passagiersvaartuigen' vastgesteld. Dit heeft circa 292 mogelijke ligplaatsen opgeleverd in 7 geselecteerde jachthavens.
- In juni 2017 is een nieuwe (duurzame) jachthaven geopend met 55 ligplaatsen voor passagiersvaartuigen.
- Het tweede 'paraplubestemmingplan ligplaatsen passagiersvaartuigen', voor de circa 25 overige jachthavens (die niet in het eerste paraplubestemmingsplan zijn opgenomen) is in voorbereiding. Dit maakt dat er nog eens circa 350 potentiële ligplaatsen bijkomen. De verwachting is dat het collegebesluit medio 2018 wordt genomen.

Openbare steigers en op- en afstapplaatsen

Het programma Varen - Passagiersvaart heeft samen met de reders en stadsdelen een overzicht samengesteld van de beschikbare steigers en op- en afstaplocaties in de stad.

Laadinfrastructuur²

De passagiersvaart heeft aangegeven dat voor de korte termijn tussentijds opladen niet nodig is; het opladen op hun ligplaats is voldoende om duurzaam te kunnen varen.

² Het onderzoek naar de ontwikkeling van de infrastructuur van de oplaadpunten is op verzoek van de raad opgenomen in de Grachtenmonitor (TA2017-000669)

1.3 Binnenhavengeld pleziervaart

In 2017 is de mogelijkheid om gespreid te betalen ingevoerd. Tot nu toe wordt hier door circa 200 mensen gebruik van gemaakt. Het aantal vignetten is met 12,3% gedaald naar 7.276 vignetten.

Tabel 4 Aantal uitgegeven BHG-vignetten per categorie

Soort	2013	2014	2015	2016	2017
Regulier	7.994	7.651	6.788	6.455	5.868
Abonnement*	668	511	514	494	100
Milieu** (% van totaal)	1.281 (12,9%)	1.486 (15,4%)	1.439 (16,5%)	1.344 (16,3%)	1.308 (18,0%)
Totaal	9.943	9.648	8.741	8.293	7.276

*) Vaartuigen van buiten Amsterdam en in jachthavens, niet 's nachts in de gracht afmeren.

**) Tarieven voor milieuvriendelijke vaartuigen.

Mede als gevolg van het lagere aantal vaartuigen met een vignet zijn de opbrengsten binnenhavengeld voor de pleziervaart in 2017 gedaald met 8,2%.

Controle BHG-vignetten

In totaal zijn 1.238 vaartuigen gecontroleerd (zie hiervoor ook onderdeel 3.3.3). Als er overtreders worden aangetroffen bij een actie (dit is een informatiegestuurde actie) wordt er bij de 1e controle op een vaartuig een flyer met een besluit aangeplakt. Na 14 dagen volgt er een 2e controle. Wordt bij de 2e controle nog steeds geen of een onjuist vignet aangetroffen, dan wordt het vaartuig versleept naar de bewaarhaven. De eigenaar kan tegen betaling van het bewaarloon het vaartuig ophalen aan de Danzigerkade waar deze in de Bewaarhaven ligt opgeslagen. In 2017 loopt de controleperiode van BHG-vignetten vanaf 1 april tot en met de 2e week van december.

Het aantal aangetroffen vaartuigen zonder vignet (192 stuks) is in 2017 gedaald ten opzichte van 2016 (197 stuks). De betalingsgraad (aantal verkochte vignetten minus aangetroffen zonder vignet / verkochte vignetten) bedraagt 97%. In 2016 bedroeg dit 98%.

Vergroening

Een aanzienlijk deel van de booteigenaren vraagt een vignet aan voor de categorie Milieu. Dat wil zeggen dat zij elektrisch, met windkracht of op menselijke kracht worden voortbewogen. Het aandeel van vaartuigen met milieuvignetten is procentueel gestegen (1,7 procentpunt) ten opzichte van 2016.

Tabel 5 Tarieven en jaarlijkse opbrengsten binnenhavengeld en opbrengsten pleziervaart 2012 – 2017

	Tarieven binnenhavengeld in euro's *			Opbrengsten BHG-gelden
	Regulier	Abonnement **	Milieu***	
2012	29,35	15,65	9,65	€ 1.462.413
2013	58,00	31,50	20,00	€ 2.388.450
2014	58,00	31,50	20,00	€ 2.350.000
2015****	Gedifferentieerd tarief naar omvang en aard			€ 2.428.000
2016****	Gedifferentieerd tarief naar omvang en aard			€ 2.171.427
2017****	Gedifferentieerd tarief naar omvang en aard			€ 1.993.295

*) Tarieven per strekkende meter vaartuig.

**) Vaartuigen van buiten Amsterdam en in jachthavens, niet 's nachts in de gracht afmeren.

***) Tarieven voor milieuvriendelijke vaartuigen.

****) Per 2015 zijn de tarieven BHG niet meer per strekkende meter, maar per vierkante meter en in 6 categorieën. Zie hiervoor www.waternet.nl/service-en-contact/vaardaken/kosten-binnenhavengeld.

Verbod op vervuilende motoren

Op 1 januari 2017 is het verbod op vervuilende tweetaktbuitenboordmotoren voor pleziervaart van kracht geworden.

Figuur 1 Verbodsbord op vervuilende motoren

1.4 Schoonheidsgraad

De schoonheidsgraad is een visuele beoordeling op aanwezigheid van drijfvuil van niet-natuurlijke herkomst in grachten op een aantal vaste en variabele plekken in de stad. Deze graad wordt vastgesteld door het externe Bureau Onderzoek & Statistiek. De schoonheidsgraad van de grachten van Amsterdam in 2017 komt uit op 7,8 en valt daarmee ruim binnen de afgesproken norm van 7,0.

Tabel 6 Schoonheidsgraad grachten Amsterdam 2017

Periode	Schoonheidsgraad
1e kwartaal	7,6
2e kwartaal	7,7
3e kwartaal	7,9
4e kwartaal	7,9

2 Ordening verkeersbewegingen

2.1 Vaarbewegingen op de grachten

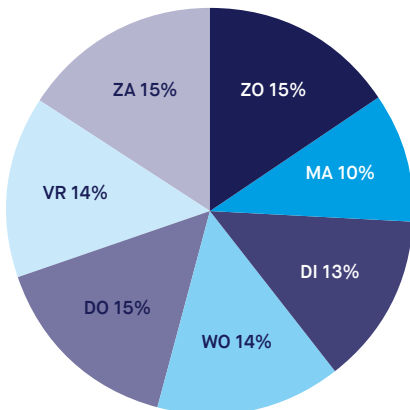
Eén van de doelstellingen van de Nota Varen 2.0 is te komen tot een optimaal gebruik van het Amsterdamse binnenwater. Waternet is verantwoordelijk voor het in goede banen leiden van het verkeer over water in Amsterdam. Waternet wil daarom de aard van de vaarbewegingen en de wijze waarop sturing mogelijk is, goed in beeld hebben om het vlot en veilig varen op de Amsterdamse grachten te stimuleren. Hiervoor gebruikt zij de richtlijnen Vaarwegen. Deze richtlijnen vormen de basis van de huidige doorvaartprofielen. Hierop zijn ook de recente verkeersmaatregelen gebaseerd (zie paragraaf 2.2).

Vaarbewegingen op de grachten

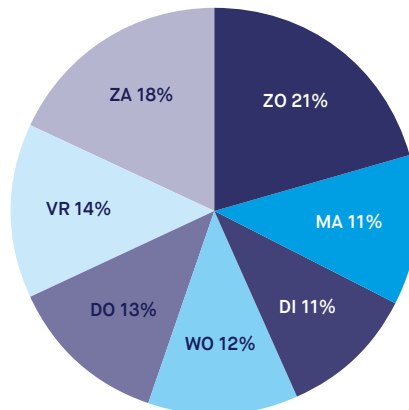
Waternet heeft op verschillende punten in de grachten meetsystemen die het aantal vaarbewegingen van alle vaartuigen registreren. Zoals uit onderstaande figuur blijkt zijn de zaterdag en de zondag de dagen met het hoogst aantal meetbewegingen op de grachten.

De verdeling van de vaarbewegingen over de dag laat verschuivingen zien ten opzichte van 2016. Zowel door de week als in het weekend nemen de vaarbewegingen een uur later (08:00) toe. De periode tussen 12:00 en 18:00 uur zijn de meeste vaarbewegingen, waarbij de toename op weekdays een uur later start. In figuur 2A, 2B en 3 is af te lezen op welk moment van de dag de meeste vaarbewegingen zijn.

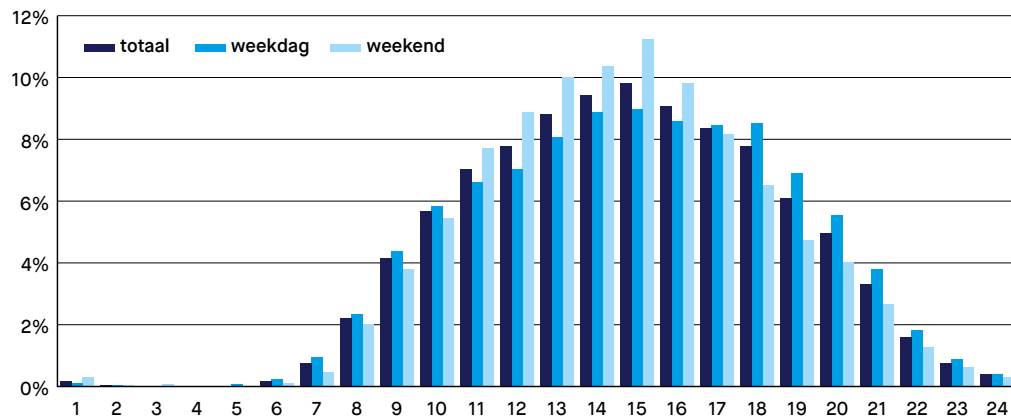
Figuur 2A Het totaal aantal gemeten passages over de dagen (periode 1 april – 1 oktober 2016).

Figuur 2B Het totaal aantal gemeten passages over de dagen (periode 1 april – 1 oktober 2017).

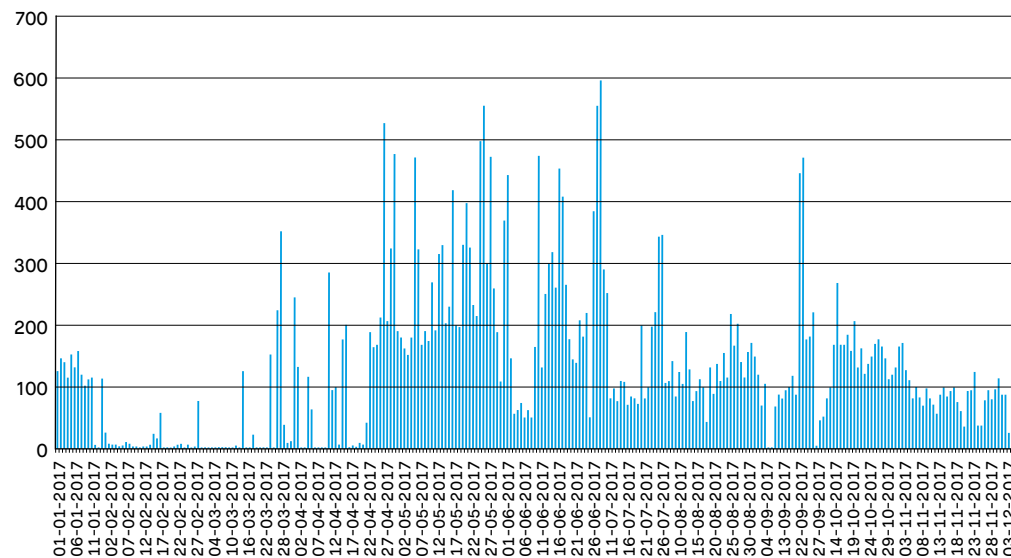
Figuur 3 Procentuele verdeling van de vaarbewegingen per etmaal (periode 1 april – 1 oktober 2017)

Telpunt Anne Frankhuis

Om een beeld te geven van de vaarbewegingen op de grachten zijn de gegevens van het telpunt bij het Anne Frankhuis (Prinsengracht) over 2017 weergegeven. Dit is een van de tellocaties met het grootste aantal vaarbewegingen in het grachtensysteem.

Figuur 4 Aantal passages over 2017 bij het telpunt Anne Frankhuis³

³ In de grafiek is een aantal momenten waarbij als gevolg van een stroomstoring geen datadoorgifte heeft plaatsgevonden.

2.2 Verkeersmaatregelen

Verlaging van de maximum vaarsnelheid

Met ingang van 1 januari 2017 is de maximum vaarsnelheid op de grachten verlaagd van 7,5 naar 6 km/uur. De maatregel is van toepassing op het gehele Amsterdamse binnenwater, waarbij slechts uitzonderingen zijn gemaakt voor de aangewezen doorgaande hoofddoorvaartroutes (Kostverlorenvaartroute en Amstelroute). Daarnaast worden ook de wateren Ertshaven, Entrepothaven en Spoorwegbassin uitgezonderd vanwege hun brede profiel en het feit dat deze wateren direct aan het IJ grenzen waar een hogere vaarsnelheid geldt. De maximumsnelheid op deze uitgezonderde wateren blijft 7,5 km/uur.

Overige verkeersmaatregelen

In 2017 is gestart met 2 pilots voor verkeersmaatregelen ter bevordering en behoud van de vlotte en veilige doorvaart. Het betreft hier 2 trajecten gericht op de aanpak van een aantal bekende knelpunten. Overleg met belanghebbenden heeft voor beide locaties in het najaar van 2016 plaatsgevonden. Op basis van dit overleg en technische afwegingen zijn verkeersmaatregelen uitgewerkt.

Pilot 1: Uitbreiding 1-richtingsverkeer Prinsengracht

In 2017 is een pilot gestart waarbij het eenrichtingsverkeer uitgebreid wordt over de gehele 3,2 km lange Prinsengracht, inclusief Korte Prinsengracht en Eenhoornsluis. In dit traject liggen de bekende verkeersknelpunten Eenhoornsluis en Anne Frankhuis. De pilot is gestart op 1 april 2017 en is inmiddels verlengd tot 1 april 2019. Als vaarrichting is gekozen om deze route vanaf het IJ richting de Amstel in te richten.

In december 2017 is een evaluerend gesprek met belanghebbenden gehouden over deze pilot. In algemene zin wordt waargenomen dat de doorstroming op de Prinsengrachtroute verbeterd is. Dit blijkt uit het aantal vaarbewegingen en het feit dat de gemiddelde vaarsnelheid overeenkomt met de toegestane vaarsnelheid en er dus geen noemenswaardige vertragingen worden ondervonden. Ook geven de omwonenden aan minder overlast te ervaren. Op basis van het overleg met de belanghebbenden blijkt dat de gekozen vaarrichting op het IJ mogelijk nautische knelpunten oplevert. Dit is een aandachtspunt.

Pilot 2: Grimburgwal

Ook op de locatie Grimburgwal is in 2017 een pilot gestart om de doorstroming op deze locatie te verbeteren. Hier is gekozen voor een invaartverbod vanaf de Oudezijds Voorburgwal. Door deze keuze ontstaat op de smalle Grimburgwal geen vertraging meer door elkaar ontmoetende schepen.

Ook deze verkeersmaatregel is in december 2017 in een evaluerend gesprek met belanghebbenden besproken. Het aantal vaarbewegingen op dit traject is vergelijkbaar met andere jaren. Belanghebbenden brachten geen opmerkingen in en ook de toezichthouders stelden geen problemen vast. De conclusie is dan ook dat de doorstroming verbeterd is. Deze maatregel is inmiddels permanent geworden.

Onderzoek Geluidsoverlast Wallen

Het college heeft eind 2016 besloten om een onderzoek in te stellen voor een mogelijk vaarverbod voor pleziervaartuigen op de Oudezijds Voorburgwal. Hiertoe is een tweejarig monitoringproject gestart met als doel objectief vast te stellen hoeveel geluidsoverlast ter plaatse aanwezig is en wie deze overlast veroorzaakt. Dit moet de basis vormen voor een mogelijke maatregel. Voor de proef zijn 3 geluidsmeters op de Oudezijds Voorburgwal geplaatst en gekoppeld aan een uitleessysteem voor de identificatiechips van vaartuigen, de zogenaamde RFID-chips.

De voorlopige conclusies over overlast op de wallen op basis van de tussenresultaten zijn als volgt.

- Het aantal gevallen van meetbare overlast is beperkt.
- Er zijn nog onvoldoende gegevens om met voldoende zekerheid de overlast te koppelen aan een specifieke groep vaartuigen (zoals pleziervaartuigen, gesloten rondvaartboten, open huursloepen enz.).

De metingen van de geluidsoverlast op de Oudezijds Voorburgwal lopen nog door tot 2019. Op basis van deze metingen zullen, in samenspraak met de gemeente, maatregelen worden voorgesteld.

Overige verkeerszaken

Sinds 2016 is de Boerenwetering gestremd vanwege de bouw van een parkeergarage en een nieuwe brug ('Brandweerbrug', vervangen door brug 79). De werkzaamheden zullen waarschijnlijk uitlopen tot 1 april 2018.

Vanwege kadewerkzaamheden is de Singel niet bevaarbaar geweest, de Haarlemmersluis kende in verband met werkzaamheden een nachtsluiting van 00:00 tot 11:00 uur. Dit was van toepassing op werkdagen gedurende de periode 1 januari – 19 augustus 2017.

In verband met het Amsterdam Light Festival is besloten de invaart van de Haarlemmersluis vanaf de noordzijde te verbieden tussen 16:30 en 23:00 uur gedurende de duur van het festival (28 november 2017 tot en met 21 januari 2018). Tijdens het festival ontstonden problemen op het water, met name op het gedeelte van de route tussen Amstel en Reguliersgracht (Herengracht). Als gevolg van de drukte in het eerste weekend is besloten gedurende dezelfde periode en tijdstippen het eenrichtingsverkeer op de Korte Prinsengracht en Prinsengracht op te heffen zodat vaartuigen die de festivalroute niet vaarden een volwaardig alternatief kregen.

3 Toezicht en handhaving

3.1 Wettelijke kader

De handhavers van Waternet handhaven op het binnenwater van de gemeente Amsterdam onder meer op grond van de Scheepvaartverkeerswet, de Binnenvaartwet, de VOB en de Wrakkenwet.

Scheepvaartverkeerswet (SVW)

Deze landelijke wet bevat de hoofdregels en de details zijn uitgewerkt in andere regelingen. Het binnenvaartpolitiereglement (BPR) is bijvoorbeeld zo'n nadere regeling die gebaseerd is op de SVW.

Handhaving en toezicht bij Waternet vindt onder meer plaats in het kader van de SVW en BPR, waarbij in de praktijk onder andere opgetreden wordt tegen:

- te hard varen;
- afmeren aan middelen niet daartoe bestemd;
- voorrangregels;
- naamgeving op vaartuigen.

Binnenvaartwet

De Binnenvaartwet is landelijke wetgeving die in het belang van de veiligheid regels geeft voor de binnenvaart. Het gaat onder meer om technische eisen aan het schip, certificaat van onderzoek, scheepsmeting, bemanning en voor welke typen vaartuigen een vaarbewijs verplicht is.

Bij de Binnenvaartwet wordt gecontroleerd op:

- technische staat en uitrusting beroepsvaart waaronder rondvaart;
- vaarbekwaamheid bemanning;
- vaar- en rusttijden;
- veiligheidseisen.

Verordening op het binnenwater (VOB)

De VOB is een lokale verordening waarin de gemeentelijke regels zijn opgenomen over bijvoorbeeld overlast en vergunningen. De Regeling Passagiersvaart Amsterdam (RPA) is gebaseerd op de VOB. In de VOB is een onderscheid gemaakt tussen 'alles dat vaart' en 'alles dat drijft'. De centrale stad is verantwoordelijk voor de handhaving met betrekking tot alles dat vaart. Dit is gemandateerd aan Waternet. De stadsdelen zijn verantwoordelijk voor de handhaving van alles dat drijft. In het B&W-gebied voert Waternet deze handhavingstaak uit namens B&W. B&W-gebied betreft in ieder geval grootstedelijk gebied; bijv. Oosterdok en Dijkgracht. Dit onderscheid is gemaakt in het bevoegdhedenregister. Met stadsdeel Centrum en West zijn afspraken gemaakt dat Waternet bevoegd is voor de handhavingstaken. Daarnaast zijn er taken exclusief voorbehouden aan B&W (Waternet).

Tabel 7 Verantwoordelijkheden in de handhaving: stedelijke- versus stadsdeelbevoegdheid

Stedelijke bevoegdheid VOB en nautisch ('alles dat vaart') onder meer voor:

Stadsdeelbevoegdheid ('alles dat drijft') VOB onder meer voor:

VOB inzake de exploitatievergunning passagiersvervoer.

- Controle op vergunningsvoorwaarden
- Vaargebieden
- Aanbieden en/of uitvoeren van illegaal passagiersvervoer

Paragraaf gevaarlijke stoffen / werkzaamheden VOB.

- Verontreinigende stoffen in oppervlaktewater
- Bescherming openbaar water en milieu
- Gevaarlijke en schadelijke stoffen

Toezicht op naleving van de VOB, o.a. controle op onderstaande.

- Ligplaatsvergunning woonboten
- Vergunningsvoorwaarden voor verbouwing of vervanging van woonboten
- Idem bedrijfsvaartuigen
- Vloten, steigers, terrassen die niet aan de gemeentelijke eisen voldoen
- Ontheffing pleziervaartuigen langer dan 10 m
- Bestrijding en beperking overlast geluid
- Verplaatsen van vaartuigen i.v.m. werkzaamheden en evenementen
- Inning van dwangsommen

Wrakkenwet

Waternet is bevoegd om te handhaven op de Amsterdamse binnenwateren op grond van de Wrakkenwet.

Handhavers Waternet

De handhavers van Waternet zijn bijzondere opsporingsambtenaren. Zij zijn bevoegd in domein 1 en 2 en mogen handhaven op grond van de SVW en de VOB (snelheid, vaargedrag, afmeren). Zij mogen echter niet handhaven op grond van de APV.

3.2 Beleid en handhavinginstrumenten

Hoewel handhaving vaak (ook in dit hoofdstuk) wordt gebruikt als de overkoepelende term voor alle toezichts- en handhavingactiviteiten is er een onderscheid tussen deze twee begrippen.

- Toezicht houden bestaat uit het controleren of de aangetroffen situatie overeenkomt met de wettelijk voorgeschreven situatie en het inzetten van preventieve middelen zoals voorlichting, zodat het niet tot overtredingen komt. Vaak worden hier ook mondelinge waarschuwingen onder geschaard ('niet meer doen').
- Handhavend optreden vindt plaats bij het constateren van een overtreding. Waternet treft dan maatregelen om de overtreding ongedaan te (laten) maken of treedt bestrafend op (uitdelen boete). Het handhavend optreden begint in eerste instantie met het afgeven van een formele waarschuwing. Mocht dat geen effect hebben, dan worden andere maatregelen ingezet, veelal bestuursrechtelijk (last onder dwangsom, bestuursdwang). Bij onomkeerbare overtredingen of bij spoedeisende gevallen wordt direct opgetreden. De toezichthouder kan daarbij gebruik maken van de diverse vormen van sanctioneren.

Voorbeelden hiervan zijn de volgende.

- De bestuurlijke boete overlast (Bbor) voor o.a. geluidsoverlast en illegaal passagiersvervoer. De afhandeling vindt plaats bij de gemeente.
- De strafrechtelijke boete door middel van het uitschrijven van een combibon (bekeuring-geeltje) voor o.a. vaarsnelheid, afmeren. De afhandeling vindt plaats bij het Centraal Justitieel Incassobureau.
- Het opleggen van proces-verbaal bij o.a. verlichting, vaargedrag. De afhandeling vindt plaats door het Openbaar Ministerie.
- Het opleggen van een boeterapport Binnenvaartwet o.a. ontbreken geldige goedkeuringscertificaten, overschrijden vaar- en rusttijden, vaarbekwaamheidsbewijzen. De afhandeling vindt plaats bij het boetebureau Inspectie Leefomgeving & Transport.

De prioriteit van Toezicht en Handhaving is:

- borgen van de veiligheid op het water: snelheid en verkeersregels, geschiktheid van vaartuigen en bemanning;
- verminderen van overlast op het water: geluid en snelheid;
- verminderen van de illegale passagiersvaart.

Verdeling verantwoordelijkheid centrale stad en stadsdelen

De handhavingstaken van Waternet worden uitgevoerd in opdracht van de gemeente Amsterdam en 2 stadsdelen: Centrum en West. Het merendeel van de taken die Waternet uitvoert, is gemandateerd vanuit de gemeente. Een beperkt aantal bevoegdheden uit de VOB ligt bij de stadsdelen. De 2 genoemde stadsdelen hebben deze bevoegdheden gemandateerd aan Waternet. Daarbij moet worden gedacht aan het handhaven op geluidsoverlast, ligplaatsvergunningen, objecten, bedrijfsvaartuigen en pleziervaartuigen > 10m. Met de 2 stadsdelen zijn de prioriteiten vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO).

In personeelsbudget uitgedrukt heeft Waternet in 2017 € 1,6 miljoen (afgerond) beschikbaar voor toezicht en handhaving op het water. Daarvan wordt € 420.000 bekostigd door de bestuurscommissie van stadsdeel Centrum en ongeveer € 100.000 door de bestuurscommissie van stadsdeel West. Daarnaast was incidenteel € 200.000 beschikbaar voor het opzetten van een geautomatiseerd systeem voor detectie van illegaal ligplaatsnemen en € 400.000 (amendement 480.17) voor extra handhaving in de avonduren.

Met dit budget wordt een formatie van in totaal bijna 20 FTE gefinancierd, waarvan 15 FTE toezichthouders, 2 FTE juridische handhavers, 2 FTE coördinatoren en 1 FTE teamleider. In de Voorjaarsnota 2017 zijn in juli middelen toegekend voor personele uitbreiding met 5 FTE en extra inhuur ten behoeve van handhaving op illegaal ligplaatsnemen (structureel totaal € 530.000 waarvan 50% toegekend in 2017). De personele werving is gestart in 2017 en zal in 2018 leiden tot extra personele inzet.

Tabel 8 Inzet Nautisch Toezicht

Bezetting in de winter (1 oktober tot 1 april)

- Op werkdagen tussen 8-17 uur: 2 vaartuigen met elk 2 toezichthouders, tussen 14-23 uur: 1 vaartuig met 2 toezichthouders.
- In het weekend tussen 8-17 uur: 2 vaartuigen met 2 toezichthouders, tussen 14-23 uur: 1 vaartuig met 2 toezichthouders.

Bezetting in het voorjaar / najaar (1 april tot 1 juni en 1 september tot 1 oktober)

- Op werkdagen tussen 8-17 uur: 2 vaartuigen met elk 2 toezichthouders, tussen 14-23 uur: 2 vaartuigen met elk 2 toezichthouders.
- In het weekend tussen 8-17 uur: 2 vaartuigen met elk 2 toezichthouders, tussen 14-23 uur: 1 vaartuig met elk 2 toezichthouders.

Bezetting in de zomer (1 juni tot 1 september)

- Op werkdagen tussen 8-17 uur: 2 vaartuigen met elk 2 toezichthouders.
- In het weekend tussen 8-17 uur: 1 vaartuig met 2 toezichthouders.

Avonddienst in de zomer.*

- Van maandag t/m woensdag tussen 14-23 uur: 2 vaartuigen met elk 2 toezichthouders.
- In het weekend tussen 14-23 uur: 1 vaartuigen met 2 toezichthouders, tussen 16-01 uur: 1 vaartuig met 2 toezichthouders.
- Late dienst van donderdag t/m vrijdag tussen 16-01 uur: 2 vaartuigen met elk 2 toezichthouders.

Bestuurlijke boete

Met ingang van 2017 is de Bestuurlijke Boete Overlast Openbare Ruimte (Bbor) geïntroduceerd. Met dit instrument heeft Amsterdam (en daarmee ook Waternet) de mogelijkheid zelf gedragingen van overlast en kleine ergernissen te sanctioneren. Vanuit de VOB zijn 11 overtredingen in de Bbor-regeling opgenomen om met een bestuurlijke boete af te handelen. Overtredingen zoals geluidsoverlast, het tweetakt-verbod en illegaal passagiersvervoer kunnen op deze wijze worden gehandhaafd.

De toezichthouders beschikken over een app op hun smartphone waarop de boetes kunnen worden ingevoerd. Het incassobureau van belastingen van de gemeente Amsterdam draagt zorg voor de inning. De boetes variëren tussen de € 90,- (tweetakt-verbod) en € 230,- (illegaal passagiersvervoer) voor natuurlijke personen. Voor rechtspersonen geldt een vervijfvoudiging van de bedragen. Deze boetes worden digitaal ingevoerd op een mobiel device. In 2017 zijn 217 bestuurlijke boetes opgemaakt, voornamelijk voor geluidsoverlast.

Inzet tijdelijke toezichthouders

In 2017 is extra handhavingscapaciteit ingezet in de avonduren (16.00 tot 1.00 uur) naar aanleiding van de 'Pilot extra handhaving in de zomermaanden'. Er zijn minder meldingen van geluid en snelheid in de avonduren waargenomen.

Hulpmiddelen ter bestrijding van overlast

De gemeenteraad heeft op 19 december 2017 ingestemd om de resterende middelen die aan Waternet zijn toegekend inzake de 'Pilot extra handhaving in de zomermaanden' in te zetten voor hulpmiddelen ter bestrijding van overlast. Hierbij wordt ingezet op informatie-gestuurde handhaving, het plaatsen van extra geluidsmeters, het aanschaffen van extra laserguns om snelheid te meten en het plaatsen van extra smileys.

Samenwerking met externe partijen

Naast eigen inzet is in 2017 ook een aantal acties met onze handhavingspartners uitgevoerd (Handhaving Openbare Ruimte Centrum, RVE Handhaving en Toezicht, politie, gemeentebelastingen, inspectie leefomgeving en transport). Daarbij is gebruik gemaakt van elkaars menskracht en informatiebronnen. Ook is een anoniem vaartuig ingezet (vergroting pakkans) en gehandhaafd vanaf de wal (lopend of per fiets), waardoor gemakkelijker en effectiever op bepaalde plekken kon worden opgetreden. Tevens is via internetrecherche een aantal aanbieders van illegaal passagiersvervoer opgespoord.

Gezamenlijke acties

- Wekelijks stappen collega's van politieteam Havens aan boord van Waternet-vaartuigen om gezamenlijk te surveilleren.
- Tijdens het vaarseizoen (van 1 april t/m 1 oktober) zijn er samen met Handhaving en toezicht Openbare Ruimte (HOR) en deels met de politie 10 gezamenlijke acties op overlast van snelheid en geluid uitgevoerd. In 6 gevallen ging het om acties met een grootschalig karakter met inzet van meerdere vaartuigen met bemanning van Waternet en 4 handhavers van HOR op de fiets. De overige 4 acties waren kleinschalig met inzet van 1 vaartuig en 2 handhavers van HOR op de fiets. Ook is in samenwerking met handhaving Oost actie ondernomen om de overlast met name rond de Weesperzijde terug te brengen.
- Van april tot december is er maandelijks een gezamenlijke actie gehouden met de gemeentelijke belastingdienst. Hierbij controleert de belastingdienst op het betalen van gemakkelijksretributie.
- Met Inspectie Leefomgeving & Transport (IL&T) zijn diverse gezamenlijke controles uitgevoerd. In de winter lag daarbij het accent op brandveiligheid aan boord van (open) rondvaartboten. Voor deze maanden is gekozen omdat op dat moment het Amsterdam Light Festival veel publiek trekt en vaartuigen uit het segment Open (sloepen e.d.) materialen aanbrengen zoals een tentdoek om het winterse weer te weerstaan.
- In de zomermaanden zijn in samenwerking met Politie en IL&T 6 gezamenlijke controles gehouden op illegaal passagiersvervoer.
- Met de GGD wordt regelmatig samengewerkt in de aanpak van verwaarloosde vaartuigen. De toezichthouders inventariseren de vaartuigen. Eigenaren van vaartuigen worden geïnformeerd en verzocht om hun vaartuig op te ruimen en schoon te maken. Als hier geen gevolg aan wordt gegeven, beoordeelt de GGD of er sprake is van gevaar voor gezondheid en leefomgeving. Vervolgens dragen zij er zorg voor dat het vaartuig wordt ontruimd waarna Waternet het vaartuig overbrengt naar de bewaarhaven. In 2017 zijn er 44 vaartuigen gehandhaafd op verwaarlozing met betrekking tot de volksgezondheid.
- In 2017 is gestart met de gezamenlijke inzetplanning met handhavers aan de wal (HOR, RVE Handhaving & Toezicht). Bij de aanvang van de werkzaamheden op het water melden de toezichthouders van Waternet zich aan bij de meldkamer. Bij een gezamenlijke actie met handhavers van de wal is het mogelijk om direct contact met elkaar te onderhouden.

Inzet van het 'three strikes out' principe

Het 'three strikes out' principe wordt ingezet bij reders met een exploitatievergunning wanneer zij de voorwaarden van deze vergunning overtreden bij overlast rondom snelheid en geluid (zoals overlast voor omwonenden en versterkte muziek) en veiligheid (denk aan varen van vaartuigen buiten de toegestane tijden). Bij de eerste overtreding krijgt de vergunninghouder een waarschuwingsbrief (strike 1). Bij de tweede overtreding krijgt de houder een brief met het voornemen tot intrekking van de vergunning (strike 2) en bij de derde overtreding wordt de vergunning daadwerkelijk voor (on)bepaalde tijd ingetrokken (strike 3). In 2017 zijn 2 eerste strikes uitgedeeld voor geluidsoverlast.

Informatiegestuurde handhaving

Waternet is onderdeel van Amsterdam Smart City. Binnen de gemeente en Waternet vinden onderzoeken naar overlast plaats op het water. Geluidsmetingen, overlastmeldingen en andere variabelen worden ontwikkeld tot een informatiegestuurd handhaving dashboard. Nautisch Toezicht bij Waternet werkt met dit dashboard. Een toezichthouder kan op afstand (via het dashboard) zien waar overlast is, daarheen (laten) varen en ter plekke een waarschuwing uitdelen of een bestuurlijke boete uitschrijven.

In 2017 is het dashboard digitale gracht in volle ontwikkeling. Hierin zijn de volgende zaken opgenomen.

- Real time data over vaarbewegingen, vaarsnelheid en gebruikers van de grachten.
- Rapportages (denk aan illegaal varen en ligplaatsnemen, patronen, inzicht in het gebruik van het water).
- Overige data, bijvoorbeeld van geluidsmetingen, wordt nog aan het dashboard toegevoegd.

Hermotorisering Waternet vloot

De hermotorisering van de vloot van Nautisch Toezicht & Handhaving loopt volgens planning. Medio 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met de financiële begroting voor het uitstootvrij maken van deze vloot. Waternet heeft als doel in 2020 op de eigen vloot 'emissievrij' werkzaam te zijn in de binnenstad van Amsterdam.

Eén meldkamer

Telefonische meldingen over overlast komen nu binnen bij het servicecentrum van Waternet. Inzet wordt nog effectiever wanneer alle meldingen bij de centrale meldkamer van de RVE Handhaving en Toezicht (H&T) binnenkomen. De centrale meldkamer beschikt namelijk over mogelijkheden om de melding uit te zetten bij de medewerker die het dichtste bij is door middel van een interactieve kaart waarop alle handhavers van alle handhavingdiensten zichtbaar zijn. B&W heeft het besluit genomen om eind maart 2018 alle meldingen van overlast centraal bij meldkamer H&T te laten binnenkomen.

3.3 Handhavingresultaten

Prioritering 2017

Tijdens het vaarseizoen ligt de nadruk op vier stedelijke handhavingsprioriteiten.

- 1 Illegaal passagiersvervoer
- 2 Overlast van snelheid en geluid
- 3 Binnenhavengeld en milieu- & abonnementvignetten
- 4 Preventie

3.3.1 Illegaal passagiersvervoer

Doelstelling: Illegaal passagiersvervoer dusdanig bestrijden dat legale exploitanten niet worden benadeeld in hun bedrijfsvoering en voorkomen van oneerlijke concurrentie of onveiligheid wegens ontbreken van deskundigheid bij de schipper en de geschiktheid van het vaartuig.

De focus ligt hier op professionele aanbieders. De handhaving vindt zowel via internet plaats als door middel van fysieke controles op het water. Bij de online handhaving speurt de toezichthouder op internet naar advertenties van illegale aanbieders. Deze aanbieders worden benaderd om advertenties te verwijderen zo nodig door middel van een last onder dwangsom.

Naast de online handhaving op illegaal passagiersvervoer voert Waternet ook fysieke (offline) controles uit op de grachten. Bij constatering van illegaal vervoer volgt in dat geval direct een sanctie en een dwangsomprocedure via een bestuurlijk handhavingstraject. In voorgaande jaren was het niet mogelijk om direct een boete op te leggen. Het OM achtte het strafrecht niet geschikt voor succesvolle handhaving omdat bewijsvoering erg lastig bleek. Met de invoering van de bestuurlijke boete is het wel weer mogelijk om bij heterdaad direct een boete op te leggen. In 2017 is bij 6 overtreders een bestuurlijke boete opgelegd.

De politie heeft de handhaving op illegaal passagiersvervoer in 2017 opgepakt waarbij intensief wordt samengewerkt met Waternet. Door toezichthouders zijn dossiers overgedragen met informatie van mogelijk georganiseerd uitvoeren van illegaal passagiersvervoer. Daarnaast zijn gezamenlijke themacontroles gehouden.

Ook in 2017 heeft Waternet weer gebruik gemaakt van 'mystery guests' via een bedrijfsrecherchebureau om te constateren of de aanbieder zijn aangeboden diensten ook werkelijk uitvoert. Dit vanwege het feit dat op heterdaad betrappen in de praktijk moeilijk is. Mystery guests ervaren dat illegale schippers hun klanten instrueren door aan te geven dat ze 'vrienden van de schipper' zijn. Zonder verklaring van een klant dat er betaald is, kan geen constatering van illegaal passagiersvervoer worden gedaan. Wanneer een overtreding wordt vastgesteld volgt eerst een waarschuwing. Bij een tweede overtreding volgt een dwangsomprocedure. Het instrument van 'mystery guest' neemt echter in kracht af, omdat illegale aanbieders steeds voorzichtiger worden en steeds meer naspeuringen doen om te bepalen of er sprake is van 'mystery guests' of niet. Het blijft een preventieve werking hebben.

Tabel 9 Resultaat handhaving op illegale passagiersvaart via internet

Illegale aanbieders	2015	2016	2017
Aangetroffen advertenties op internet	167	107	69
Verwijderde advertenties op internet	149	124*	77*
Aangetroffen website aanbieders	82	112	75
Verwijderde website aanbieders	75	62	87
Voornemen dwangsom	4	6	9
Definitief dwangsom	1	4	8

*) Vanwege recidive meer verwijderd dan aangetroffen.

Tabel 10 Handhaving op illegale passagiersvaart via fysieke controle op het water of preventief

Controles op illegale passagiersvaart	resultaat 2015	resultaat 2016	resultaat 2017
Controles	170	115	137
Proces verbaal/bestuurlijke boete*	0	0	6
Voornemen tot het opleggen van een dwangsom	9	5	10
Definitieve dwangsom	9	1	10

*) Met ingang van 1 januari 2017 wordt bestuurlijke boete openbare ruimte (Bbor) gehanteerd.

Illegaal passagiersvervoer wordt vaak met vaartuigen uitgevoerd waarop grote groepen personen te vervoeren zijn. Te denken valt hierbij aan sloepen en casco's van grotere vaartuigen waarvan de opbouw of kajuit verwijderd zijn. Vaak zijn deze vaartuigen langer dan 10 meter.

In 2017 is een andere werkwijze toegepast. Bij het aantreffen van een pleziervaartuig langer dan 10 meter wordt gelijk een besluit (namens het stadsdeel) aangebracht met een begunstigingstermijn van 14 dagen. Na 14 dagen kan het vaartuig worden overgebracht naar de bewaarhaven. In een aantal gevallen heeft de eigenaar ervoor gekozen om uit te wijken naar een ander stadsdeel. In dat geval is het mogelijk om de bestuursdwang voort te zetten en kan het vaartuig alsnog worden overgebracht naar de bewaarhaven. Dit wordt ook wel de 'anti hop bepaling' genoemd. Op grond van de VOB mag na weigering van een vergunning of een last onder bestuursdwang elders geen ligplaats worden genomen binnen de gemeente Amsterdam. In 52 gevallen is een besluit aangebracht vanwege afmeren langer dan 10 meter. 18 vaartuigen zijn weggesleept waarvan 4 vaartuigen op grond van de 'anti hop bepaling'. Een last onder bestuursdwang houdt in dat iemand opgedragen wordt om iets te doen of te laten, en als degene dat niet doet, dan doet het bestuursorgaan (hier: de handhavers van Nautisch Toezicht) dat voor die persoon, op zijn kosten en risico.

3.3.2 Handhaving op overlast van snelheid en geluid

Doelstelling: Het totaal aantal meldingen terugbrengen.

In 2017 is overlast op het water opgenomen als prioriteit in het Stedelijk handhavingsprogramma. In het handhavingsuitvoeringsplan van stadsdeel Centrum is aangegeven dat handhaving op geluid geconcentreerd dient te worden tot de Prinsengracht en het Wallengebied. Tijdens de gerichte acties op overlast zijn deze gebieden consequent ingepland.

Informatie gestuurd handhaven

Handhaven op meldingen van overlast kent 2 manieren van opvolging.

- Als grote overlast direct telefonisch wordt gemeld, zoekt de meldkamer van Waternet contact met het dienstdoende vaartuig en/of de toezichthouders. Overige meldingen waar geen directe opvolging voor mogelijk is of die via mail of andere media binnenkomen, worden gebruikt voor informatiegestuurde geplande acties aan de hand van zogenaamde hotspots. Hotspots zijn plekken in de stad waar de kans op overlast het grootst is.
- Verder is een geautomatiseerd systeem ontwikkeld om op afstand het illegaal innemen van een ligplaats door passagiersvaartuigen te kunnen detecteren. Dit systeem is gebaseerd op AIS-signalen. Daartoe zijn extra ontvangers geplaatst op strategische plekken in Amsterdam. Tevens zijn pilots uitgevoerd voor het op afstand detecteren van geluid boven een bepaald niveau.

Geluid, snelheid en vaargedrag

Geluidsoverlast en overlast door snelheid/vaargedrag zijn voor burgers de belangrijkste aanleidingen om melding te doen. In de periode januari t/m december 2017 hebben 1339 personen een melding gedaan van overlast door snelheid of geluid op het water.

Tabel 11 Meldingen overlast

Controles op illegale passagiersvaart	resultaat 2015	resultaat 2016	resultaat 2017
Geluidsoverlast	597	756	975
Snelheidsoverlast en vaargedrag*	426		
Snelheidsoverlast*	n.v.t.	305	275
Vaargedrag*	n.v.t.	172	89
Totaal	1.023	1.233	1339

*) Snelheidsoverlast en vaargedrag zijn vanaf 2016 gesplitst.

Het totaal aantal overlastmeldingen is in 2017 met 9% gestegen ten opzichte van 2016.

Tabel 12 Meldingen overlast door snelheid van rondvaart

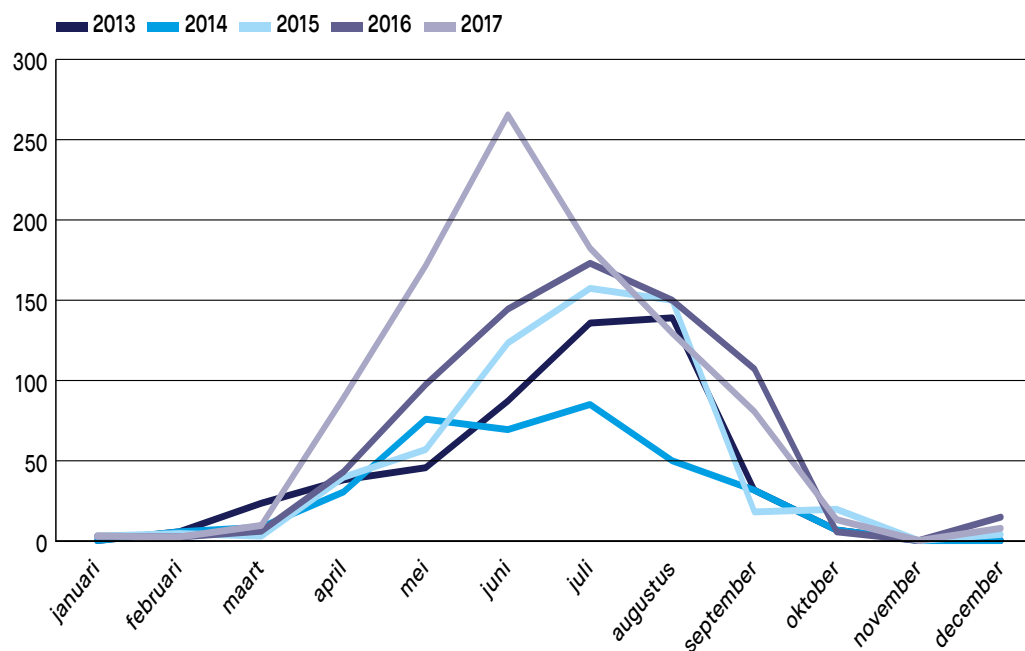
Meldingenoverlast snelheid	2015	2016	2017
Rondvaart	162	106	100

Het aantal meldingen over te snel varen door de vergunde rondvaart is gedaald. In 2017 waren dit er 100, terwijl dat er in 2016 106 waren.

Meldingen van geluidsoverlast

Er was in 2017 sprake van een toename van het aantal meldingen in de categorie overlast door geluid. Vooral in juni zijn in vergelijking met voorgaande jaren meer meldingen gedaan inzake overlast geluid. Dit waren er namelijk 148 meer.

Figuur 5 Meldingen geluidsoverlast per maand

Van het aantal meldingen over geluid is een top 10 vast te stellen op basis van de locatie.

Tabel 13 Top 10 Grachten voor meldingen geluidsoverlast

Top 10 locatie	Overlast op het water - geluid
Amstel	30
Amsteldijk	28
Amstelkade	17
Brouwersgracht	104
Herengracht	41
Keizersgracht	51
Nicolaas Witsenkade	38
Nieuwe Herengracht	39
Oudezijds Voorburgwal	73
Prinsengracht	173
Eindtotaal	594

Gezonken vaartuigen

Naast meldingen over geluid, snelheid en vaargedrag worden er ook meldingen gedaan over gezonken vaartuigen.

Tabel 14 Meldingen gezonken vaartuigen

Aantal meldingen	resultaat 2015	resultaat 2016	resultaat 2017
Gezonken vaartuigen	145	200	289

De werkwijze van Waternet is dat gezonken vaartuigen gelabeld worden. De eigenaar heeft dan 14 dagen de tijd om zijn boot te verwijderen. Wordt de boot niet verwijderd, dan wordt deze na 14 dagen door Waternet gelicht.

Door de toezichhouders zijn in 2017 273 vaartuigen onder de wrakkenwet geplaatst. 117 wrakken zijn door Waternet gelicht, 156 wrakken door de eigenaar zelf.

Inzet

De inzet wordt gemonitord door middel van het aantal acties. De definitie van een actie is dat er tussen de 1 en 1,5 uur specifiek gecontroleerd wordt op snelheid/geluid. Daarnaast zijn er gezamenlijke acties met Handhaving Openbare Ruimte (HOR) en de waterpolitie. Zij controleren met meerdere boten, een scooter en/of fietsen. Op deze wijze worden meer overtreders gesignaleerd.

In totaal heeft Waternet in 2017 241 acties op vaarsnelheid uitgevoerd en 212 acties op geluidsoverlast, inclusief de gezamenlijke acties met de HOR. Al deze acties hebben geleid tot een totaal van 537 processen-verbaal en Bestuurlijke Boetes, waarvan 108 voor snelheidsovertredingen en 176 voor geluidsoverlast. Het aantal opgelegde bestuurlijke boetes in 2017 is in totaal 217. In 176 gevallen was er sprake van overlast/versterkte muziek. 25 keer werd de boete opgelegd voor het afmeren, 7 keer voor eenrichtingverkeer Singelgracht, 6 keer voor illegaal passagiers vervoer, 2 keer tweetakt-verbod en 1 keer voor grootafval in het water dumpen.

In het afgelopen jaar zijn in totaal de volgende processen-verbaal en bestuurlijke boetes opgelegd.

Tabel 15 Het aantal opgelegde processen-verbaal en/of bestuurlijke boetes

Processen-verbaal of Bestuurlijke boete	resultaat 2015	resultaat 2016	resultaat 2017
Geluidsoverlast Proces verbaal	89	257	
Geluidsoverlast Bestuurlijke Boete			176
Snelheidsoverlast	153	156	108
Overig*	151	196	253
Totaal	393	609	537

*) Overig in 2017: 45 keer voor verlichting, 58 keer voor ligplaats nemen waar het niet mag en 16 keer voor een vaarverbod

In 2017 is de vaarsnelheid verlaagd van 7,5 km/u naar 6 km/u. Deze maatregel is niet van toepassing op de doorgaande vaarwegen maar op secundaire wateren zoals de grachtengordel. Tijdens 240 controles is 108 keer een boete opgelegd voor het overschrijden van de snelheid. Dit is een daling ten opzichte van 2016 waarbij in 156 gevallen een boete werd opgelegd.

Verbod op tweetaktbuitenboordmotoren voor pleziervaartuigen

Per 1 januari 2017 werd het verbod op het gebruik van tweetaktbuitenboordmotoren voor pleziervaartuigen van kracht omdat deze motoren als sterk vervuילend worden aange-merkt. Het verbod is van toepassing op alle vaarwegen in Amsterdam met uitzondering van vaarroutes zoals Amstel en Kostverlorenvaart. Ook op het IJ en andere doorgaande vaarroutes is het verbod niet van toepassing. Uitzonderd zijn ook tweetaktmotoren die voldoen aan de op 31 december 2006 ingevoerd Europese norm 2003/44/EC of strenger.

Bij alle toegangswegen tot Amsterdam zijn borden geplaatst. Ook heeft een aantal controles plaatsgevonden. In 2017 zijn tijdens 32 acties vaartuigen voorzien van aanhangmotoren gecontroleerd op het verbod. In 2 gevallen is een boete opgelegd.

Tabel 16 Resultaten van de controles op het gebruik van tweetaktbuitenboordmotoren door pleziervaartuigen

Tweetakt-verbod	Resultaat 2017
Aantal controles	32
Bestuurlijke boete	2

Controle technische uitrusting

De beroepsvaart (voornamelijk rondvaartboten) die over een certificaat van onderzoek beschikt en de overige passagiersvaartuigen met een exploitatievergunning worden periodiek gecontroleerd op technische uitrusting van het vaartuig, vaarbekwaamheid van de bemanning, de vaar- en rusttijden en vergunningsvoorwaarden van VOB/RPA. Ook worden nieuwe vaartuigen voordat ze een vergunningsbewijs in ontvangst kunnen nemen eerst aan een controle onderworpen.

Tabel 17 Controle Binnenvaartwet vergunningsvoorwaarden

	2016	2017
Aantal controles	283	166
Boeterapport (bestuurlijke boete namens IL&T)	8	10

3.3.3 Binnenhavengeld en correct gebruik vignet

Doelstelling: 1500 vaartuigen controleren inclusief juiste maatvoering

Binnenhavengeld

Waternet controleert of de pleziervaartuigen een geldig BHG-vignet op hun boot hebben. Als dit niet het geval is, worden de boten (na aanmaning) uiteindelijk weggesleept. In 2017 zijn 68 boten weggesleept die geen BHG-vignet hadden.

Tabel 18 Handhaving BHG-vignetten controle uitgevoerd steekproef en ralgewijs in de stadsdelen

BHG-vignetten	resultaat 2014	resultaat 2015	resultaat 2016	resultaat 2017
Handmatig gecontroleerde boten	9000	4079	3100	1238*
Weggesleepte boten zonder vignet	505	140	49	68
Naleving	94%	97%	98%	95%

*) In 2017 lag het zwaartepunt op de controle van 1500 vignetten en of de maatvoering door de klant correct was opgegeven aan de BHG-afdeling. Door omstandigheden (overgang nieuw systeem en directe prioriteit bij controle van gedoogbeschikkingen) is het aantal gecontroleerde vaartuigen niet gehaald.

3.3.4 Preventie

Een van de uitgangspunten van het stedelijk handhavingsprogramma, waar ook team Nautisch Toezicht zich aan conformeert, is het leggen van de nadruk op preventie door middel van communicatie met zowel burgers als bedrijven en kwalitatieve dienstverlening. Waternet geeft hier invulling aan door informatieve acties zoals het uitdelen van flyers, berichten en filmpjes op sociale media en lokale tv en het betrekken van burgers, bijvoorbeeld door middel van buurtoverleggen op plekken met veel overlast.

Bij de start van het vaarseizoen is er een filmpje opgenomen dat op AT5 is uitgezonden. In dit filmpje legt een coördinator van team Nautisch Toezicht de regels op het water uit. Het filmpje is ook op social media ingezet. Recreanten worden ook via de VaarApp gewezen op de regels op het water uit (zie bijlage 2). Het filmpje is te zien op YouTube goo.gl/g6qDt9

Het tweetakt-verbod is in de media en op de website van Waternet veel onder de aandacht gebracht.

Zwemproject

Mede vanwege de populariteit van stadsstranden zoals IJburg, zwemevenementen als City Swim, Amstel Swim en de goede kwaliteit van het binnenwater neemt het zwemmen op het binnenwater toe. Op diverse plekken zijn locaties ontstaan waar tijdens zomerse dagen spontaan wordt gezwommen. Op bepaalde plekken kan dit onwenselijk zijn vanwege andere belangen zoals drukke scheepvaartroutes.

In 2017 is € 50.000 besteed aan het project 'Zwemmen in de Amsterdamse wateren' om in kaart te brengen op welke locaties er 'wild' gezwommen wordt en welke maatregelen er noodzakelijk zijn om het zwemmen te faciliteren dan wel om te voorkomen.

Resultaten

- Om een goed beeld te krijgen van de huidige situatie is er een inventarisatie gemaakt.
- In deze inventarisatie zijn met inachtneming van het vlot en veilig scheepvaartverkeer 25 hotspots benoemd waarbij de veiligheid in het geding is en verboden te zwemmen borden worden geplaatst.
- Er zal informatiegestuurd en handhavend worden opgetreden om de veiligheid voor de zwemmer en vaarweggebruiker op de diverse locaties te bewaken.
- Na overleg met de afdeling communicatie van Waternet zal er tevens contact worden gelegd met de recreant d.m.v. sociaal media (Vaarwater app, Twitter, Waternet website) over de gevaren van zwemmen in het vaarwater en waar op officiële aanwijspunten zwemmen wel is toegestaan.

Handhaving op snelheid

Om de vaarweggebruikers over hun actuele snelheid te informeren zijn ook in 2017 borden met smileys ingezet. De borden worden ingezet op plaatsen waarover veel meldingen over overlast worden gemaakt. In de raad is op 19 december 2017 besloten om 10 borden te plaatsen op strategische plekken.

Figuur 6 Borden met smileys (juiste en foute snelheid)

De smiley geeft bij de schipper in het voorbijvaren aan wanneer hij/zij met de boot te snel of juist met goede snelheid vaart. Hiermee wordt in eerste instantie een preventieve werking beoogd, maar de smiley logt tevens de aantallen en snelheden van alle voorbijvarende schepen. De uitgelezen data zijn een hulpmiddel om het nalevingsgedrag te monitoren.

VaarApp

In 2017 is voor het vaarseizoen gestart met het ontwikkelen van een nieuwe versie van de bestaande app Vaarwater. De ontwikkeling is gestart om de techniek van de app aan te laten sluiten op het technisch niveau van 2017. Daarnaast is er, om de app aantrekkelijker te maken voor de gebruikers, meer relevante informatie over de omgeving waar wordt gevaren toegevoegd. Denk hierbij aan interessante plaatsen met context, afmeermogelijkheden, werkelijke vaarsnelheid, eenrichtingsverkeer, etc. De gebruiker staat centraal bij ontwikkelen van de app, mede door de ideeën hiervoor samen met gebruikers te bedenken.

Deze versie van de app toont ook informatie over de gebieden buiten Amsterdam. Met deze informatie wordt de drempel om niet alleen in het centrum van Amsterdam te varen nog weer iets verlaagd. Door het starten van een campagne 'ga goed voorbereid de boot in' is via digitale kanalen aandacht gegeven aan de relevante doelgroepen voor de app Vaarwater. Met deze campagne zijn vooral de voordelen van de app getoond en hierdoor hebben veel (potentiële) gebruikers gekozen om samen met de app Vaarwater een vaartocht te maken. In 2017 is de app in totaal 28.000 keer gedownload.

De app Vaarwater is winnaar geworden van de internationale Red Dot Award, waar inzendingen vanuit 70 landen aan meededen. Het gaat om een 'Best of the Best' award in de categorie Apps.

Feedback via buurtoverleggen

In 2017 zijn toezichthouders aanwezig geweest bij buurt- of bewonersoverleggen en in enkele gevallen heeft Waternet met bewoners en andere diensten ook buurt-schouwen bijgewoond.

Bijlage 1. Vergunningengebied 1: Amsterdam inclusief de centrum-zone

Bijlage 2. Vaarregels in Amsterdam

Varen en afmeren in Amsterdam doe je zo...

Varen in Amsterdam is leuk en dat willen we graag zo houden. Daarom is het goed als iedereen de vaar- en afmeerregels kent. In deze flyer staan de belangrijkste regels en de betekenis van de verkeersborden op het water. Ook vindt u informatie over welke lichten u moet gebruiken op uw boot als u in het donker vaart.

VAARREGELS

De belangrijkste vaarregels voor de pleziervaart:

- Vaar zoveel mogelijk aan stuurboordzijde (rechts) en vaar niet harder dan 6 kilometer per uur.
- Voorkom hoge golven tijdens het varen.
- Een kleine boot (korter dan 20 meter) geeft, op enkele uitzonderingen na, voorrang aan een grote boot.
- Een kleine motorboot geeft voorrang aan een boot die vaart door spierkracht. (bijvoorbeeld een roeiboet).
- Drink geen alcohol als u de schipper aan boord bent. Hiervoor gelden op het water dezelfde regels als op de weg.
- Op en rond het water wonen mensen. Zorg er daarom voor dat u niet teveel geluid maakt met of op uw boot.
- Het gebruik van versterkt geluid op open boten is verboden.
- Het gebruik van een tweetakt buitenboordmotor is, op enkele uitzonderingen na, verboden.

AFMEERREGELS

- Woonboten zijn woningen, meer daar dus niet aan af.
- Maak uw boot niet vast onder een brug of aan eigendommen van de gemeente. Denk hierbij aan lantaarnpalen, bomen, fietsenrekken of brugleuningen. Maak gebruik van haalkommen in de kademuur. Dit zijn stalen stangen in kademuren waaraan u uw boot kunt vastmaken.
- Plaats geen trappetjes, planken of steigers in of aan de kademuur, in de grond, of in het water van de gemeente Amsterdam.
- Gebruik altijd stootwillen tussen de kademuur en de boot. Dit zijn rubberen kussens die gemaakt zijn om schade aan de boot en kade te voorkomen. Maak deze stootwillen vast aan uw boot en niet aan de kademuur.

Meer informatie? Kijk voor meer informatie op www.waternet.nl. U vindt hier onder andere een digitale vaarkaart met allerlei handige informatie voor de pleziervaart.

